

Етичен Кодекс за Арттерапевти

Асоциация на Българските Арт Терапевти (АБАТ)

Основни етични принципи на професионалната практика по арттерапия

Въведение

Етичният Кодекс на Асоциацията на Българските Арт Терапевти (АБАТ) осигурява етична основа за осъществяване на мисията на асоциацията. Целта на Кодекса е да осигури обща ръководна рамка за насърчаване на етичната практика на арттерапията в Република България и да защитава обществеността и потребителите на арттерапевтични услуги от вреди, произтичащи от неетично професионално поведение. Кодексът информира обществеността относно етично професионално отношение на членовете на АБАТ, съобразено с европейските стандарти в областта на арттерапията.

Етичните принципи са в основата на добрата клинична и консултантска практика, която се основава на разумни разсъждения и професионални преценки, изискващи себerefлексия и разбиране от страна на арттерапевтите. Поради тази причина етичните принципи и поведение се поддържат и развиват чрез надграждащи обучения и супервизия след придобиване на професионална диплома или квалификация по арттерапия.

В допълнение на този кодекс АБАТ предоставя на арттерапевтите и на потребителите на арттерапевтични услуги подробно Етично Ръководство за изследване и задълбочаване при консултации или разследване на възникнали етични проблеми. Арттерапевтите или потребителите на арттерапевтични услуги могат да получат консултация от Етичната Комисия на АБАТ при конкретно запитване, когато имат съмнения по конкретни етични казуси.

Етичният Кодекс на АБАТ за арттерапевти се определя в съответствие с

1. Основните ценности на ВСЕОБЩА ДЕКЛАРАЦИЯ за правата на човека на ООН, според която всички човешки същества се третират с уважение към тяхното достойнство, независимо от раса, религия, пол или етнически произход, по отношение на избора, автономията и клиничната прозрачност, равнопоставено и справедливо отношение, към тези които се занимават с арттерапия и обучение;
2. Етичният Кодекс и Етично Ръководство, предоставени от Европейската Федерация по Арт Терапия (ЕФАТ);

3. Задължението да не се вреди при всяко професионално взаимодействие, клинична и консултантска практика;
4. Принципите на откритост, честност и почтеност във всички професионални дейности и комуникация в областта на арттерапията;
5. Принципите на социалната справедливост и равностоен достъп на потребителите до терапевтични здравни услуги.

Етични принципи

I. Отговорност

В своята практика арттерапевтите поддържат най-високите стандарти на професията си. Те поемат отговорност за последиците от действията си и полагат всички усилия, за да гарантират, че работата им е от полза за подобряването на психичното здраве на клиента/пациента.

Чл. 1 Отговорност към клиентите или пациентите

- 1.1. Арттерапевтите уважават личните права на хората, с които работят като право на личен живот, поверителност и избор. Те зачитат достойнството и ценностите на хората и се стремят да опазват и защитават основните права на човека.
- 1.2. Арттерапевтите уважават неприкосновеността и съзнават необходимостта от специфични мерки за опазване на благосъстоянието на отделни лица или общности, чиято уязвимост възпрепятства автономното вземане на решения.
- 1.3. Арттерапевтите осъзнават и уважават индивидуалните, културните и ролевите различия, както и факторите възраст, пол, полова идентичност, раса, етническа принадлежност, култура, национален произход, религия, сексуална ориентация, увреждане, език и социално-икономически статус, когато работят с дадено лице или група. Те се стремят да превъзмогнат предразсъдъци в работата си и не участват съзнателно в дейности, основани на предразсъдъци.
- 1.4. Арттерапевтите осъзнават, че тяхната професионална оценка и действия оказват влияние върху терапевтичното отношение с клиентите и избягват злоупотреба с влиянието си по какъвто и да е начин.
- 1.5. Арттерапевтите се въздържат да влизат във взаимоотношения със своите клиенти или пациенти, които са извън договорената арттерапевтична практика.
- 1.6. Арттерапевтите следва да търсят постоянна супервизия и/или лична терапия, за да гарантират качеството на своята практика. Арттерапевтите, които работят и като супервизори, са отговорни за поддържане качеството на супервизиите си, да търсят консултации или супервизия относно работата си като супервизори.
- 1.7. Арттерапевтите си сътрудничат с други специалисти, когато това е част от клиничната практика или е предвидено административно, с цел по-адекватно обслужване на клиента или пациента.

- 1.8. Арттерапевтите насочват потребителите към друг специалист при възникване на конфликт на интереси или в случай, че необходимото лечение надхвърля компетентността и нивото им на образование, квалификация и опит.
- 1.9. Арттерапевтите осигуряват възможно най-добрата работна среда и творчески материали с оглед на безопасността, функционалността, терапевтичните цели и бюджета.

Чл. 2 Отговорност пред професията

- 2.1 Арттерапевтите се придържат към морални норми и принципи за почтеност, които са от съществено значение за изграждането на доверие във всички професионални взаимоотношения. Те се стремят да практикуват честност и правдивост, както и точност във своите теоретични и практични формулировки.
- 2.2 Поддържането на високи стандарти на компетентност е отговорност на всички арттерапевти в интерес на обществото и професията. Арттерапевтите упражняват професията си в рамките на своята компетентност, определена от тяхното образование, обучение, супервизия и опит, както и от действащото национално законодателство.
- 2.3 Арттерапевтите поддържат и развиват качеството на професионалната си практика чрез надграждащи обучения, специализирана литература и/или участие в конференции.
- 2.4 Арттерапевтите уважават правата и отговорностите на своите колеги и участват в дейности за постигане на общи цели.
- 2.5 Арттерапевтите се съобразяват с рамките на нормативните уредби и политики, отнасящи се до арттерапията, и участват в разработването на политически промени с цел подобряване достъпа до арттерапевтични услуги.
- 2.6 Арттерапевтите се стремят да допринасят активно за развитието на професията в рамките на работните си задължения или с участие в доброволчески инициативи.
- 2.7 Арттерапевтите участват в научни изследвания, за да подпомогнат теоретичното и методологично развитие на професията.
- 2.8 Арттерапевтите дават точна информация за своята компетентност, образование, подготовка и опит. Те нямат право да представят на клиентите/пациентите и/или обществеността подвеждаща или невярна информация относно нивото на обучение, професионални си умения, експертиза или опит.
- 2.9 Арттерапевтите нямат право да представят на клиентите/пациентите и/или обществеността подвеждаща или невярна информация относно членство в АБАТ.

Чл. 3 Отговорност към студенти, стажанти и обучаващи се

- 3.1 Арттерапевтите предават научна и точна информация, когато инструктират лица в супервизия и/или студенти в областта на образованието или по време на стаж/практика.
- 3.2 Арттерапевтите осъзнават влиятелната си позиция на авторитети спрямо студенти, обучаващи се и лица в супервизия, и избягват да се възползват от тяхното доверие и зависимост.

- 3.3 Арттерапевтите се въздържат да влизат в лични, терапевтични или бизнес отношения със своите студенти или супервизирани лица, докато те са под супервизия или обучение. Те се въздържат да супервизират бивши клиенти. Арттерапевтите следва да оставят разумен период от време, преди бивш супервизиран да потърси терапия.
- 3.4 Арттерапевтите предприемат разумни мерки, за да гарантират, че студентите, обучаващите се и супервизираните не предлагат професионални услуги несъответстващи на тяхното образование, обучение и ниво на опит.
- 3.5 Арттерапевтите, провеждащи обучение и/или супервизия на лица, които не са арттерапевти, гарантират, че обучаваните/супервизираните разбират целите, очакванията, ограниченията и получените квалификации, които се различават от официалното професионално обучение по арттерапия.

II. Поверителност

В терапевтичните взаимоотношения арттерапевтите имат основното задължение да зачитат поверителността на информацията, получавана от клиентите/пациентите. Те разкриват тази информация на трети лица само със съгласието на клиента/пациента или на неговия законен представител.

Чл. 4 Поверителност в отношенията

- 4.1 Арттерапевтите са наясно, че поверителните отношения служат като основа за доверието в терапевтичната връзка. Установяването на доверие не е автоматично и трябва да се изгради, особено при клиенти, които са били увредени от ненадеждни и вредни минали отношения.
- 4.2 При консултации с колеги, публикации или представяне на професионални срещи или обучения
- а. Арттерапевтите не разкриват поверителна информация, която може да доведе до идентифициране на лицето, с което има поверителни отношения. Конфиденциална информация може да бъде разкрита само когато арттерапевтите получат предварително писмено съгласие на лицето (или законния представител, в случай, че лицето не е в състояние да даде информирано съгласие) или ако разкриването е задължително по закон.
 - б. В случай на получено съгласие, информацията се разкрива само до степента, необходима за постигане на целите на консултацията, публикацията, презентацията или обучението.
 - в. Създадената рисунка или обект се третира като поверителен документ, който изисква съгласието на клиента или пациента (или законния представител, в случай, че лицето не е в състояние да даде информирано съгласие) за целите на публикуването или представянето му в какъвто и да било формат.

- 4.3 Когато работят с непълнолетни или с други лица, които не могат да дадат доброволно писмено информирано съгласие, арттерапевтите полагат специални грижи, за да защитят интереса на тези лица, и се консултират за тази цел с други свързани със случая лица. При работа с деца, малолетни или непълнолетни, писмено съгласие се иска от родителите, настойниците или попечителите, ако това не е организирано институционално.
- 4.4 Арттерапевтите съхраняват документацията за лечението на клиента за разумен период от време след лечението, в съответствие с държавните закони, институционалните наредби, разпоредби и принципите на добра клинична практика. Ако съществуват аудио или визуални записи, те се съхраняват или унищожават по начин, който запазва поверителността.
- 4.5 В своята професионална дейност арттерапевтът работи с лични данни и често с чувствителна лична информация и полага усилия да гарантира спазването на Европейският регламент за защита на личните данни (Общ регламент относно защитата на данните ([GDPR](#)) в сила от 25.05.2018), както и международния стандарт за управление на сигурността на информацията ISO / IEC [27001](#).

III. Творчество

Арттерапията е професия, която използва визуални и тактилни художествени материали и техники, творческия процес и получените вследствие изображения, като инструменти за насърчаване на личностното развитие и подобряване на благосъстоянието на отделни хора и групи.

Чл. 5 Творчески процес

- 5.1 Арттерапевтите използват своя творчески потенциал и клинични умения, за да придружават подобаващо творческия процес на клиента или пациента.
- 5.2 Арттерапевтите разбират потенциала и ограниченията на арттерапията за приспособяване ѝ към различни условия и/или групи от потребители.
- 5.3 Арттерапевтите уважават и се съобразяват с личните изразни средства на клиента или пациента по отношение на естетиката, процеса и стила на работа.
- 5.4 Арттерапевтите използват артистични подходи като начин за себеизразяване и рефлексия, подпомагайки собствения си опит и психична хигиена извън работата с клиенти или пациенти.

Чл. 6 Произведения на изкуството в арттерапията

- 6.1 Произведението на изкуството, създадено по време на арттерапевтичната практика, е един от компонентите в тристранната връзка в арттерапията, възникваща между терапевт – клиент – изображение.
- 6.2 Както творческият процес, така и създаденият продукт принадлежат към цялостния творчески образ и са форма на себеизразяване и комуникация от страна на клиента/пациента.

- 6.3 Арттерапевтите имат неосъдително отношение относно съдържанието на произведенията и нивото на умения на клиентите и пациентите.
- 6.4 Арттерапевтите са открити, внимателни и любознателни по отношение на творбите на клиентите и влизайки в диалог с тях.
- 6.5 Арттерапевтите разглеждат произведенията на клиентите като форма на защитена информация, поверително досие и в крайна сметка като лична собственост на клиента.
- 6.6 Арттерапевтите предприемат мерки за защита и съхранение на произведенията на клиентите, съобразени с принципите на поверителността.

Чл. 7 Изложби на произведения на изкуството на клиенти

- 7.1 Когато излагат произведения на изкуството на клиенти, арттерапевтите вземат предвид последиците за поверителността и възможното въздействие върху терапевтичния процес и ги обсъждат открито със своите клиенти/пациенти или техните законни представители.
- 7.2 Арттерапевтите информират клиентите, пациентите или техните законни представители, че поверителността и анонимността по време на изложба могат да бъдат застрашени, въпреки всички усилия за скриване на самоличността и защита на поверителността. От друга страна, клиентът има право да бъде посочен с името си. В такъв случай арттерапевтът информира клиента за възможните последици от неговия избор.
- 7.3 Арттерапевтите могат да подпомагат клиентите си при избора на произведения на изкуството за изложба въз основа на няколко фактора, включително причината(ите) за показване на произведенията на изкуството, терапевтичната стойност за клиента, степента на себеразкриване и способността за приемане на реакциите на публиката.
- 7.4 Арттерапевтите предприемат подходящи мерки за защита на изложените творби от неволно унищожаване, вандализъм или кражба.
- 7.5 Арттерапевтите осигуряват подходящи предпазни мерки за изложбата, така че клиентите и техните изображения да не бъдат експлоатирани, представяни погрешно или използвани по друг начин.

IV. Компетентност

Арттерапевтите практикуват само в рамките на своята компетентност и обхват на практиката. Арттерапевтите се застъпват за високи стандарти на практиката и насърчават качествените грижи за психичното здраве на обществото.

Чл. 8 Компетентност

- 8.1 Арттерапевтите упражняват професията си в рамките на своята компетентност, определена от тяхното образование, обучение, супервизия и професионален опит, както и от действащото национално законодателство. Това включва: предоставяне

на терапевтични и консултантски услуги, диагностика, лечение и провеждане на научни изследвания.

- 8.2 Ако и когато арттерапевтът осъзнае, че работата с даден клиент надхвърля неговото ниво на обучение и/или компетентност, той насочва клиента към подходящ специалист, който е квалифициран и може да предложи съответните грижи.
- 8.3 Арттерапевтите поддържат яснота относно различните терапевтични роли между клиента и терапевта, и избягват двусмислието в тези роли. Избягват се лични, социални, семейни и икономически отношения с пациента/клиента, извън основните професионални терапевтични отношения.
- 8.4 Арттерапевтът рефлектира върху своите интервенции и контрапреносни реакции по време на терапевтичното взаимодействие. Това се отнася и за създадените произведения на изкуството. Тази рефлексия помага на арттерапевта да овладее всички реакции, които биха могли да попречат на терапията.
- 8.5 При поискване от страна на клиентите арттерапевтите следва да предоставят информация относно Етичния Кодекс на АБАТ, националните или международните изисквания за удостоверяване на правоспособност за практикуване, за да се гарантира, че арттерапията се практикува в съответствие със съществуващите закони.
- 8.6 Арттерапевтите поддържат и развиват качеството на професионалната си практика чрез надграждащи обучения, специализирана литература и/или участие в конференции. Те следва да търсят постоянна супервизия и/или лична терапия, за да гарантират качеството на своята практика.
- 8.7 Арттерапевтите се въздържат от използване на художествени материали, творчески процеси, оборудване, технологии или терапевтични практики, които са извън обхвата на тяхната практика, опит, обучение и образование.
- 8.8 Арттерапевтите разбират потенциала и ограниченията на арттерапията за приспособяване ѝ към различни условия и/или групи от потребители.
- 8.9 Поради потенциала си да влияят и променят живота на другите, арттерапевтите полагат разумни грижи, когато оповестяват професионалните си препоръки и мнения чрез публични изявления.

V. Изследвания, публикации и методи за оценка

Отговорността за провеждане на изследователска дейност се основава на желанието и преценката на арттерапевта да допринесе за развитието и обогатяването на науката за човека и за неговото благополучие. Той/тя спазва правилата и професионалните стандарти за провеждане на изследвания с хора.

Чл. 9 Научни изследвания и публикации

- 9.1 Изследователите в областта на арттерапията преди всичко зачитат достойнството и благосъстоянието на участниците в научните изследвания и търсят разрешение

от комисията по етика в съответната институция при планиране и провеждане на изследователска дейност.

- 9.2 Изследователите в областта на арттерапията се ръководят и спазват националните закони, наредби, политики и специфични етични кодекси, уреждащи провеждането на научни изследвания, що се отнася до изискванията за описание на проекта, неговата продължителност, изследователски методи и инструменти, рискове, разкриването на конфликти на интереси и др.
- 9.3 Арттерапевтите получават подписано информирано съгласие от участниците в изследвания и публикации, преди да предприемат такива изследвания или публикация, и зачитат правото на участниците да оттеглят съгласието си и/или участието си, без неблагоприятни за тях последици.
- 9.4 При планиране на изследване арттерапевтът (изследовател) има отговорността внимателно да оцени приемливостта му от етична гледна точка. При етични въпроси арттерапевтът следва да се придържа към строги предпазни мерки, гарантиращи правата на хората, които участват в изследователски проекти.
- 9.5 Арттерапевтите изследователи предпазват участниците в научни изследвания от физически и психически дискомфорт, вреда и опасност, които може да възникнат в резултат на процедурите на изследването. Ако има риск от подобни последици, изследователят уведомява участниците.
- 9.6 Арттерапевтите носят отговорност да запазят информацията относно самоличността на участниците в изследването.
- 9.7 Арттерапевтите предоставят резултатите от научните изследвания точно и неподправено.
- 9.8 Арттерапевтите уважават интелектуалната собственост и посочват правилно всички автори в публикациите и цитатите.

Чл. 10 Методи за оценяване

- 10.1 Методите за оценка понякога се използват в клиничния контекст с цел по-задълбочена диагностика. Арттерапевтите използват методи за оценка само в контекста на определени професионални взаимоотношения.
- 10.2 Арттерапевтите използват методи за оценка само когато са били добре обучени за това и наблюдавани от професионален арттерапевт или психолог с научен и изследователски опит.
- 10.3 Арттерапевтите, които използват стандартизирани инструменти за оценка, са запознати с надеждността, валидността, стандартизацията, грешката на измерване и правилното прилагане на използваните методи за оценка.
- 10.4 Арттерапевтите, които разработват инструменти за оценка въз основа на изследователски методи в областта на поведенческите науки, следват стандартни процедури за разработване на инструменти. Те посочват писмено нивото на обучение, образование и опит, необходими за използването на тези инструменти.
- 10.5 Арттерапевтите получават от клиентите си подписано информирано съгласие относно естеството и целта на използваните методи за оценка в терапевтичните взаимоотношения.

- 10.6 При избора на методи за оценка и отчитане на резултатите арттерапевтите вземат предвид всички допълнителни фактори, които могат да повлияят на резултатите, като например култура, възраст, образование и увреждане.
- 10.7 Арттерапевтите предприемат разумни мерки, за да гарантират, че оценките и свързаните с тях данни се пазят в тайна съгласно политиките и процедурите на професионалната среда, в която се прилагат тези оценки.

VI. Реклама и публични изявления

Публичните изявления, обявите за предоставяне на услуги, рекламите и дейностите за популяризиране на арттерапевтите имат за цел да предоставят информация и да подпомогнат потребителите на арттерапевтични услуги в избора на квалифициран специалист при встъпване в терапевтични взаимоотношения. Арттерапевтите представят точно и обективно професионалните си квалификации и функции, както и договорните си отношения с институции и организации, с които те или изявленията им могат да бъдат асоциирани. Когато правят изказвания като специалисти, арттерапевтите се стремят към обективност и точност. Избягват се публични изказвания, изглеждащи като самореклама.

Чл. 11 Реклама

- 11.1 Арттерапевтите осъзнават сериозността на встъпването в терапевтични взаимоотношения с лица и/или групи и носят съответната отговорност от действията си за здравето и благополучието на клиентите си. Те са наясно с това, че двете страни съзнателно се договарят да встъпят в терапевтични отношения, имат задължения и съответно носят отговорност в тези взаимоотношения.
- 11.2 Поради горепосочената причина в 11.1 е недопустимо арттерапевтични услуги да се предлагат и разиграват на томболи или други игри с печалба, или да бъдат награди от такива. Подобни прояви се считат за злоупотреба с професията арттерапия и нарушение на Етичния Кодекс на АБАТ.
- 11.3 Арттерапията е професионална терапевтична услуга и не е допустимо да се предлага съвместно с алкохол, наркотици и други упойващи вещества, които вредят на здравето на клиентите. Подобни прояви се считат за злоупотреба с професията арттерапия и нарушение на Етичния Кодекс на АБАТ.
- 11.4 Всяка реклама за предоставяне на арттерапевтични услуги има за цел да информира потребителите за предстоящи събития като точно упоменава дата, период, място на провеждане, необходими материали, заплащане, цели на събитието, данни за контакт и квалификация на лицето-организатор. Не се допускат злоупотреби с подвеждаща и заблуждаваща за потребителите информация.
- 11.5 Арттерапевтите предлагат своите услуги, продукти и публикации честно и точно, избягвайки погрешно тълкуване чрез стремеж към сензации, преувеличаване или повърхностно отношение. Те се ръководят от задължението да подпомагат потребителите на арттерапевтични услуги да достигат до информирани решения, мнения и избори.

- 11.6 Арттерапевтите не участват за лична изгода в обяви или реклами с търговска цел, които насърчават хората да купуват или използват продукти или услуги. Те не използват професионална си роля, за да облагодетелстват доставчици на продукти.

Чл. 12 Частна практика

- 12.1 Арттерапевтите се съобразяват с държавните закони и разпоредби за психично здраве, регулиращи частната практика на арттерапията и психотерапията в РБ.
- 12.2 Арттерапевтите търсят консултации и супервизия при откриването на частна практика, предвид специфичните изисквания и предизвикателства, както и отговорността за дейността си.
- 12.3 Арттерапевтите се представят като специалисти в определена област на арттерапевтичната практика само когато са преминали съответното образование, обучение или са натрупали опит в тази специализирана област.
- 12.4 Арттерапевтите в частната практика следва да водят съвместно актуална документация на сесиите с клиенти.
- 12.5 В началото на арттерапевтичните занимания арттерапевтът се задължава да разясни на клиента какви са очакванията по отношение на задълженията и отговорността на двете страни в едно обвързващо терапевтично споразумение. Това включва времевите граници на всяка сесия, честотата на заниманията, правилата в случай на пропуснати сесии, ваканции и други продължителни прекъсвания както и общата продължителност на арттерапията (ако е известна).
- 12.6 Арттерапевтът и клиентът се споразумяват съвместно за реалистични цели на лечението или консултирането за предвидения срок на арттерапията. Определянето на такива цели може да отнеме време, те се преразглеждат периодично и могат да бъдат променени в хода на терапията, за да отговарят на нуждите на потребителите.
- 12.7 В терапевтичната връзка както арттерапевтът, така и клиентът могат да инициират прекратяване на отношенията. В крайна сметка арттерапевтът е отговорен за осигуряване на процес на здравословно приключване на отношенията.
- 12.8 Когато не е възможно арттерапията да бъде разумно завършена за предвидения срок поради конфликт на интереси или друга ситуация, арттерапевтът насочва клиента към друг квалифициран терапевт.

Чл. 13 Финансови договорености, свързани с частна практика

- 13.1 Арттерапевтите не експлоатират финансово своите клиенти, супервизирани лица или други лица, които търсят консултантските им услуги.
- 13.2 Арттерапевтите договарят финансовите си взаимоотношения със своите клиенти, студенти, обучаващи се или участници в изследвания по ясен и разбираем начин, които отговарят на приетата професионална практика. Те

представят вярно фактите за предоставените услуги и съответните такси, така че интересите на потребителите да бъдат защитени по възможно най-добрия начин.

13.3 Арттерапевтите не приемат заплащане от други професионалисти за пренасочване на клиенти.

13.4 Стремежът на арттерапевтите е да предлагат равен достъп до арттерапевтични услуги на клиенти в неравностойно положение или с финансови затруднения да заплатят пълната такса, например чрез намаления или частично покриване на вноските.

VII. Културно разнообразие и социална дейност

Като арттерапевти ние сме чувствителни към културното многообразие в света и се стремим към дълбоко разбиране на едно динамично съвременно общество. Противопоставяме се на всякакъв вид дискриминация и помагаме на хора в неравностойни социални условия.

Чл. 14 Културно разнообразие и транскултурна арттерапия

14.1 Арттерапевтите разбират естеството на социалното многообразие по отношение на раса, етническа принадлежност, национален произход, цвят на кожата, пол, полова идентичност, сексуална ориентация, класа, възраст, семейно положение, политически убеждения, религия, умствени или физически увреждания и адаптират практиката си към специфичните социални и културни потребности.

14.2 Арттерапевтите са наясно със собствените си ценности и убеждения и как същите въздействат на терапевтичните интервенции в транскултурната арттерапия. Те се опитват да опознаят културните ценности и религиозни вярвания на своите клиенти, за да предоставят подходящи терапевтични подходи и интервенции, съобразени с културните особености.

14.3 Арттерапевтите се стремят да разберат естеството на социалното разнообразие и разграничение по отношение на раса, етническа принадлежност, национален произход, цвят на кожата, пол, полова идентичност, сексуална ориентация, възраст, семейно положение, политически убеждения, религия и умствени или физически увреждания чрез допълнителни надграждащи обучения, особено по отношение на специфичните групи, които лекуват или консултират.

14.4 Арттерапевтите не дискриминират и не отказват професионална услуга на никого въз основа на възраст, полова идентичност, раса, етническа принадлежност, култура, национален произход, религия, сексуална ориентация, увреждане, социално-икономически статус или друго основание, забранено от закона.

14.5 Арттерапевтите предлагат интервенции и стратегии за лечение, които са съобразени с проблемите на мултикултурното общество.

Чл. 15 Арттерапия в социалните дейности

15.1 Арттерапията може да играе важна роля в рамките на социалния, политическия и икономическия климат на нашето време.

- 15.2 Арттерапията може да бъде полезна при работа в общността, кризисни интервенции, последици от травми като война, масови стрелби, здравни кризи, бежански кризи, природни бедствия, бездомност, приобщаване на малцинства и други популации, страдащи от липса на икономически, социален, образователен и друг достъп до подкрепа и услуги.
- 15.3 Ние признаваме, че когато арттерапията се практикува в социални кризисни ситуации, може да се очаква нетрадиционна или нестандартна обстановка. Ето защо арттерапевтите следва да адаптират основните етични и клинични принципи на арттерапевтичната практика към нуждите на обслужваните популации, често по модифициран начин.
- 15.4 Когато арттерапевтите практикуват в кризисни ситуации, в общността или в друга социална среда, те често не могат да гарантират традиционните за арттерапията поверителност и неприкосновеност на личния живот, но се стремят да поддържат ценностната система, характерна за арттерапията, доколкото са в състояние.
- 15.5 При настъпване на изключителни обстоятелства, например война или други кризисни ситуации в контекста на общността, тези принципи следва да бъдат адаптирани.

VIII. Професионално използване на интернет, социални мрежи и други електронни или цифрови технологии

С динамичното развитие на различните медии и интернет като средство за работа и комуникация, нараства и нуждата за приспособяване на арттерапията към новите условия и регламентирането ѝ в интернет пространството.

Чл. 16 Арттерапия онлайн

- 16.1 Арттерапевтите, които работят онлайн, се задължават да осигурят на клиентите си защитено терапевтично пространство, както за разговорите, така и за изображенията, които са част от терапевтичните сесии. Те носят грижа да изберат съответните платформи, които гарантират сигурността при провеждане на онлайн срещи.
- 16.2 Арттерапевтите упражняват добра преценка за разделяне на личното от професионалното при използването на социални мрежи и други електронни или цифрови технологии.
- 16.3 Произведенията на клиенти/пациенти не се публикуват в интернет или в други социални медии, тъй като по този начин те не са защитени от изтегляне или копиране от неупълномощени лица.
- 16.4 Арттерапевтът и клиентът преценяват съвместно дали използването на видеоконферентна връзка, като например Zoom, Teams или Skype, би било възможно средство за провеждане на арттерапевтични сесии по време на пандемия или при други обстоятелства, когато терапията присъствено е нецелесъобразна или невъзможна.

- 16.5 Арттерапевтите не участват в действия, които биха разкрили личната идентичност на клиента, независимо дали чрез визуални или звукови средства в интернет или социалните медии.
- 16.6 Визуални и аудио записи от срещи, обучения, супервизии и уебинари, проведени онлайн, изискват изричното информирано съгласие на участниците преди започване на записите.

Процедури за регулиране

1. Ставайки член на АБАТ арттерапевтите се съгласяват да спазват Етичния Кодекс на асоциацията. Членовете на АБАТ са информирани, че нарушаването на тези етични принципи може да доведе до прекратяване на членството в съответствие с правилата и процедурите, предвидени в Устава на АБАТ.
2. Етичните принципи на настоящия кодекс следва да бъдат спазвани в съответствие с законовите норми и регулации на Република България и на Общите правила за защита на данните в рамките на Европейския Съюз (ЕС).
3. Сведения за нарушения на етичните норми или запитвания по етични въпроси могат да постъпват от клиенти, практикуващи колеги, студенти и/или стажанти/обучаващи се.
4. Заявленията за нарушения се адресират на електронния адрес на АБАТ и биват препращани на Етичната Комисия (ЕК). Те следва да се представят подробно в писмен вид и да са подписани с пълното име и адрес на заявителя. Анонимни или устно направени заявления не се разглеждат.
5. След постъпване на заявлението Председателят на Етичната комисия свиква заседание в 10-дневен срок, която следва да се произнесе по съответния казус.
6. Заявленията се разглеждат от Етичната Комисия, която е упълномощена да взема окончателните решения. Те се представят в писмен вид на Управителния съвет на АБАТ, като копия от него се изпращат на засегнатите страни.

Гласуван на Общо Събрание на 20.06.2025 г., в сила от 21.06.2025 г.

БИБЛИОГРАФИЯ

EFAT: European Federation of Art Therapy. CODE OF ETHICS for Art Therapists. CORE ETHICAL PRINCIPLES of PROFESSIONAL ART THERAPY PRACTICE for EFAT MEMBERS. Adopted 30th August, 2019, Amended 17th October, 2020.

https://www.arttherapyfederation.eu/uploads/1/1/9/6/119612735/efat_code_of_ethics_2020.pdf

BAAT: The BRITISH ASSOCIATION OF ART THERAPISTS. CODE OF ETHICS AND PRINCIPLES OF PROFESSIONAL PRACTICE FOR ART THERAPISTS (2014).

<https://www.baat.org/About-BAAT/BAAT-Council/Code-of-ethics>

AATA: AMERICAN ART THERAPY ASSOCIATION. ETHICAL PRINCIPLES FOR ART THERAPISTS Inc. Effective date: REVISED DECEMBER 2013. INTRODUCTION THE AMERICAN ART THERAPY ASSOCIATION

<https://arttherapy.org/wp-content/uploads/2017/06/Ethical-Principles-for-Art-Therapists.pdf>

DFKGT: Deutscher Fachverband für Kunst- und Gestaltungstherapie. Ethikrichtlinien des Deutschen Fachverbands für Kunst- und Gestaltungstherapie (überarbeitet 2017).

https://www.dfkgt.de/download_doc.cfm?doc_UUID=45DFC7A1304875DA97AACE32519E4F4B&

APA: The AMERICAN PSYCHOLOGICAL ASSOCIATION. ETHICAL PRINCIPLES OF PSYCHOLOGISTS AND CODE OF CONDUCT. Effective June 1, 2003 with amendments effective June 1, 2010 and January 1, 2017. Copyright © 2017 American Psychological Association.

<https://www.apa.org/ethics/code>

БАП: БЪЛГАРСКАТА АСОЦИАЦИЯ ПО ПСИХОТЕРАПИЯ. Етичен Кодекс на БАП обновен и допълнен съобразно актуалните насоки от Европейската асоциация по психотерапия (октомври 2018 г.). Гласуван и приет от ЕК на 26.05.2021 г., разглеждан и обсъждан от УС на БАП на 1.06. 2021 г., окончателно приет на 26.06.2022 г.

<https://psychotherapy-bg.org/code-ethics-2021/>